

Núm. 867

Any XVIII

Barcelona 20 Abril de 1905

Lluïsa Mariani

DE DIJOUS A DIJOUS

Lo pensament d' escriure lo mot *Amor* á l' article del Códich que tracta dels deutes entre 'ls casats, havia de suggerir al cap dels homes que portan 'l *tinglado* de la República francesa.

Mes no correm massa á llohar la bona voluntat dels qu' han tingut tal pensada fins y tant que 'ns donguém comptes dels sentiments humans de la ley.

No 'ns en riguém massa depressa ni es cosa de pendrer per bromas... ni gastém xançis, porque l' amor degui ser pretext á las sancions legals.

Tractém d' un problema no més que planejat, mes no pas encara resolt; es un afer que sols es estat bo, fins ara per disertar llongament; per fer versos y comedias.

Totas las literaturas han remenat tema tan interessant, molts llibres s' han escrit, mes may las lleys de cap terror del mon han llegistat sobres l' amor.

Monsieur Paul Hervieu reprén la qüestió, desde 'l punt que fou interrompuda la tradició, ja que del si-gle XVII que 's volgué tractar la noció del amor, no li ha ragaigut la definició académica decisiva.

La proposició será més ferma el día que l' Academia francesa, ab bon carrech de sa missió, hagi publicat la darrera edició de la cartografia amorosa.

Mentrestant s' esperan els resultats d' esforços tan lloables al jutjes se trovarán seriosament compromesos, si 'n volen determinar ahont comensa y ahont acaba l' amor y quan s' en presenti 'l cas, d' aplicar lo novell text, 's trovaran perplexos per saber si n' es estat lleyalment entesa la ley.

Ni la quantitat, ni la qualitat del amor poden esser amidadas pe 'l sistema métrich decimal, ni cap termómetro s' ha inventat per graduar oficialment aquest sentiment.

Mentres tant qu' els uns s' han d' planye del foch amorós de son consort, tatxan lo de brutalitat salvatge y atentatoria, d' altres ben be al revers, trovarán qu' els esbargiments platónichs, no son res més que 'l frau, 'l *bluff* que pot animar una conferencia filosoph-amorosa de las escuelas normals... mes indigne de portar 'l nom consagrat del amor.

¿S' ha d' abandonar, donchs l' idea generosa del eminent en Paul Hervieu, un pensamen generós, factible, ferm en sa fonamentalitat, pe 'ls que saben conèixer la sanitosa veritat, mes que s'ia amagada per la rutina dels temps?

Casament, amor... vetaqui dos mots que semblan avuy en día hostils, no pas per la categoria sola de maridatge que la ley reconeix per son fonament sacramental, que sols acostuma esser una societat d' interessos... ja se sap; que 's casan tot sovint 'ls dots y no las personas, naixent d' aquestas unións l' amor quant pot y no quant vol.

Per aquets matrimonis las disposicions de la ley actual son suficients encara.

Mes hi ha un altre mena d' unió, de maridatge que no volém anomenar per son nom, que 's comensa creix y 's desentrolla pe 'l amor sols y exclusivament.

Aquestas unións *lliures* per totas las legislacions antigas, més honestas, més positivas y més realistas que no pas las nostras, son reconegudas dignament.

Monsieur P. Hervieu, vol per sa present proposició en nom del amor, que l' unió real no pas equívoca, d' un home y d' una dona, reprenquí son títol de *Maridatge* y s'ia inscripta per l' oficial civil, sent font de drets familiars, per sobres de tot profit de las criaturas qu' esdevinguin.

Sabém be prou qu' ens dirán molts qu' aixó es la destrucció de la familia, quan ben be 'l contrari, en cada cas en criarà una, establert que sia el deute de cada escú en lo cas d' incumpliment dels deutes contrets.

Ningú pot deixar de veurer, que sent legal aquest modo d' unir dugas personas, obligará al manteniment de las criaturas tot el temps que duri, y per si acás 's trenca, 'ls donará drets efectius de protecció envers 'ls que 'ls hagin engendrats, y recíprocament 'l deute de recullir 'ls al arribar la vellesa malestruga.

Quan s' hagi reflexionat, sobres l' obra del legislador modern, 's veurá com atenúa en part l' injusticia d' altres títols de la ley; qu' imposará per tots 'ls mateixos deutes, las mateixas obligacions á to's... donant drets als pobres borts que al trovars sens l' ajuda de la familia, desvalguts en l' infantesa, no tenen cap mes puntal en sent grans, que la propia energia, son treball y sa inteligencia.

Calmats 'ls primers moments de l' emoció; tombats 'ls burletas, podrém dir ab l' autor aquets mots:

Amichs meus, aquest projecte no es pas revolucionari, ni menos nou; es solzament precís á la legislació d' avuy en día, que reconeix y sanciona l' unió lliure. Vegeu com res de nou s' ha inventat.

La ley autorisa l' averiguació de la maternitat natural... aixó no es pas sancionar 'l naixement de la criatura ni l' unió lliure, si ho voleu, mes cria un efecte qu' ha de respectar la justicia dels homes.

Aixís 'ls mes respectables, 'ls virtuosos com 'ls honorats, acceptan en principi la rebusca de la paternitat.

Lo dia que siga decretada l' unió lliure, será reconeguda.

Per no ser insolents als febles, tots deuen voler y anomenar «maridatge» aquest' unió, y per gosar d' una policia social seriosa, admetrer qu' aquesta unió 's fassi constar senzillament per procés verbal, gratuit... sols ab la firma dels interessats als registres del estat civil, poguentse rompre d' igual manera, al requiriment d' un tot sol, ó bé de tots dos interessats.

Allavors 'l Códich portará no solzament 'l nom... sinó es lo pensament del amor.

CALIXTE PI Y XARAU

De Coimbra à Tarrassa

Fiat en el porvenir
y en ma capritxosa estrella
de Coimbra vaig eixir
ab un pa sota l' aixella
pe 'l que pogués succehir.
Sempre es bó ser previsó
encara qu' algú s' en rigui
lo pa y trago en el sarró
fa un servey molt gran y bó,
(ó sinó el Joseph que ho digui)
Que ho digui ell lo felís
que feu l' anada barata
degut á uns granets d' anís
y á uns trossets de xacolata
que portava, per ná llis.
Que ho diguin també 'ls demés
que per fer l' anada amena
y lliurarse d' un excés
's penjaren á la esquena
una tayfa y uns neulés...
Com deya, alegre y content
y ansiós d' arribar á Espanya
vaig encahuar-me en el tren
y lleuger igual que 'l vent
vaig deixá eixa terra extranya
Tot va aná molt bé y á gust
fins al entrá á la frontera
qu' un carrabiner adust
va donarme un fort disgust
perque 'm va pendre pe 'l Pere.
No era el Pere, m' hi confós,
el Pintó volia dí,
aquell qu' en temps va fugí
y per pega un gos rabiós
lo mossegá pe 'l cami.
Entro á Tuy ab boig anhel
y al veure tans capellans
mon cor se vá omplí de fel
y vareig dir: Deu del cel,
Espanya está com avans!
per evitá un ja está fet

entre Tuy y Guillarey
vaig preguntá á un esmolet
que 'm digués si anava dret
y 'm va respondre: Num xey!
Xerricant cent cops y mil
y apreciant la poesia
de la Galicia gentil,
aixís vaig passar lo día
y la nit del tres d' Abril.
Quan despuntá l' horitzont
y 'l sol mandrós s' aixecá
ja havíam deixat León,
havía fugit la son
y havia acabat 'l pá.
Mes llavors el meu xarrich
's queixava á cada pas
y jo al veure tal fatich
vaig volgué descansá un xich
sens aná á veure 'l Tomás.
A l' endemá més content
refet ja de la recansa
altre cop vaig pujá al tren
y ab lo cor plé d' esperança
cap á Burgos falta gent.
Mes al ser á la estació
vaig agafá un xich de pó
degut á un recort qu' espanta
(el Grabat sab la qüestió)
y vaig continuár alanté!
Endevant sens defallí
ni mirar jamay enrera
el tren y jo vam seguí
fins alcansar la ribera
del Ebre, riuhet diví.
Respirant la dolsa flayre
d' aqueix riu, somni de fadas,
y gosant las alenadas
de la jota que ab donayre
refilavan las maynadas,
vam arribar ab gaubansa
á Saragossa la bella

terra per mi d' esperança
d' ilusíons y benhauransa...
¡recorts de la edat novella!
Allá si, vaig descansar
y passá un día ditxós,
per veure res va quedar
fins no 'm vareig descuydar
d' anar á picarne dos.
Ha progressat molt y molt
la capital baturrita,
te mes frescura, mes sol.
en tornant si Deu ho vol
li farém nova visita.
Y vam marxar poch després
cap á respirar la flayre
de las rosas del Vallés,
(terra que no coneix gayre
mes hont vaig dá 'ls ays primés.)
Al contemplar lo cel blau
de la terra catalana,
al ohí 'l ritme suau
de nostra parla galana
dols com lo cántich d' una au,
lo meu cor esbojarrat
palpitava ab energia,
al veure la magestat
dels turóns de Montserrat
fou tan dolsa ma alegría!
Al entrá en la antigua Egara
ab lo cor casi á esclatá
y veure á ma pobre mare
que no 'm coneixia ja
á buscar d' aquí, d' allá...
fou inmensa ma ventura,
vaig ser felís un moment,
y en alas del pensament
vos vaig enviá ab dolsura
un recort rápit, brunzent...

EMILI REIMBAU PLANAS.

CANTARS

Dugues coses sols estimo
y vos diré quines son:
La primera, la xicota,
la segona, lo seti dot.

T' hi deixat perque ets mol llet-
molt deixada y poch polida ja
y... vaja! perque no tens
lo que jo busco, Palmira.

Tres coses son las que envejo
d' aquesta vida tan perra,
salut y tranquilitat
y la butxaca ben plena.

Tos ullets son d' una ninfa,
ta boqueta d' angel pur,
mes, lo nas, d' un gos de presa
y las orellas d' un ruch:

PEP DE L' OLI

EPIGRAMAS

—Deyan tractant d' un negoci
dos cegos:—Bé; ¿com quedém?
—Home no vajas depressa
ni t' apuris, ja 'ns veurém.

—Vatua tinch uns apuros,
lo rellotje 'm va atrassat
—A mi m' atrassa cinch duros.
—¿Y aixó?—Ré; 'l tinch empenyat.

—Me voldria casar, noy
ab la de Sant Serafi;
¡Si tu 'm davas un camí!
—Home, vés pel de Sant Boy.

Aquell rellotje tan bó
que 'n vares dir que tenias,
¿quan te va costar Matías?
— Uns sis mesos de preso.

S. NAVARRO

Aument de preu

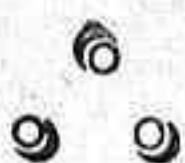
—¿Com s' entén, garçón, dotze duros per una botella de Champagne si en la carta están marcadas á 8 pesetas.

—Jo li diré: es que desde que s' ha mirat la carta fins ara que li porto 'l compte, deuen haver pujat de preu.

Una planxa

— Senyoreta, per favor, un somris, un sol somris.
— Pero, Gustavo, que no ho veu que soch donya Layeta, l' amiga de la seva mamá.

LA tristesa penetra en lo cor per vías desconegudas, y si 'l home 'n tingués la clau, en lo més fondo de la mar la llensaria.

Tal volta s' adormí alegre lo que 's desperta dessassossegat y neguitós y veu lo cel alegre y lo sol esplendent y, sense saber perquè, te fam de llàgrimas.

L' ànima no entén lo llenguatge de la rahó, ni la rahó es senyora dels mohiments interiors que, sens causa explicable, fan espurnar els ulls. inspirant anyorament de cosas que may han sigut posehidas, ni tampoch anomenadas ni vis'as.

Hi ha pobles en la terra que celebran sas balladas al só d' instruments tristos y 'ls homes d' aquells pobles, fora de sa patria, s' enmalalteixen de mal d' ausencia, y sols s' atura sa pena escoltant las tristas notas que oprimeixen l' esperit dels altres que no las entenen.

En molts desgracias, ben sabut es, lo infelís se complau recordantse de lo que motiva la seva infelicitat, y 'l mortifica amargament tota cosa alegre que exciti los sentits ó vullga ocultar sa memoria y distraurel de sas penas.

La posta del sol, qu' es un fet diari que no 'ns pronostica desgracias. que no 'ns amenassa, que sabém tots qu' es indispensable en los armoniosos mohiments de l' univers, ab més gust la contemplém quan més melancólica es la sensació que 'ns produheix.

¿Per qué?

Las grans catástrofes, las penalitats que han amargat la vida del home intelligent y perseverant, com per exemple en Colón y en Cervantes, no 'ns alegran, pero nos encisan fins al punt de farnos oblidar que en lo mon hi hagi goigs y frivolitats falagueras, y quan mes gran es lo dol que 'ns fa la relació de lo que aquells homes patiren, quanta més compassió 'ns inspiran y més nos esgarifem de sos torments y miserias, més captiu se fa el nostre cor y més se gosa en sentir poch ó molt dolor del qu' ells passaren.

Devegadas la nostra imaginació 'ns enganya. Nos pensém que l' espectacle de cosas alegres nos alegraria, corrém á buscarlas y lo cor no 'n vol.

De vegadas pensém que donant la veu al vent es clafariam en cantars riallers, y 'l cor nos mostra nostre engany, porque no més exhalém tonadas tristas que semblan d' un ànima apesurada.

Es que 'l cor s' empapa de tot lo que á la humanitat pertany y 'n pren lo sabor que la memoria no sab guardar, casi sempre plena de petitesas engrandidas, aparentment per nostre egoisme.

No vos fassin may jo eixas tristesas, porque quant més llunyera es la causa, més preciós y estimable es tot home que las pateix.

Avants tinguém por de quí sia incapas de tenirne.

L' aucell que fins pera enamorar á sa famella treu cantars plorosos, es manso y benigne.

L' home 's feréstech fins qu' arriba á concixer la tristesa.

Y es que cada instant de la vida del home es senyalat per la mort y la desgracia d' un altre, y qui no entra entorn pera pagar lo tribut exigit per la Naturalesa á las humanas amarguras, contat deu ser entre 'ls individuos de nostra especie.

Visca com á fera qui no sáiga compadeixer com á home; sia mirat com pedra sensible qui sia tan dur d' entranyas que no hagi sentit ressonar ab condol de mort los crits d' aflicció de sos semblants.

Home de cor sá es aquell á qui se li encomanan las llàgrimas de penas que no 'l fereixen de dret á dret, sino que sols per la forsa de la seva reflexió 'l tocan.

Home 's pot dir qui sent lo cor nafrat ab lo sol imaginar uns dolors que poden patir els homes.

Indigne es de tota alegría qui no ha sentit may turbada la seva, y trista mort deu ser la d' aquell que ha viscut sens adonarsen de tristesas d' altres.

Ploran de tristor familias encongidas en fragils barracas que la neu soterra en los erms de comarcas miserables, y en la ciutat opulenta y vanitosa sonan músicas de goig y s' atropella bulliciosa la gent pera sortir d' un lloch de festa, porque altra festa comensa.

Balladas se fan en la costa, mentres mar endins s' enfonza la nau y 's xuclan las bravas ayguas als mariners que ab desesperadas veus claman al cel assistencia.

Lo just que fou home de caritat, torna á la terra sens alabansas ni companyia á sa grollera mortalla es senyal de la ingratitude ab que 'ls homes pagaren sos beneficis.

Y capas ab galóns d' or, y estruendo d' orga sonora, y gran ostentació de lluminarias, y solemnitat d' oracions avisan al univers de la mort del potentat avariciós que may aixugá una llàgrima, y vegé impassible la fam, y 'l fret, y 'l desamparo dels órfans.

Benvinguda siás á nostre cor, joh tristesa, que 'm fas present que som homens!

Qui sab gosar ab las glorias humanas, sapiga recordarse de las penalitats ¡may acabadas!

Cada generació troba en lo mon realizadas novas conquistas de la inteligengia; cántilas en hora bona e isalsantlas, mes planyi als que no las han gosadas.

Cada generació celebra victorias, que foren guanyadas per armas gloriosas, ¡ay de qui no s' entristeixi pensant en la sanch que costaren!

No sempre están p'ens de ferocitat los mateixos tigres; que també llepan carinyosos á sos fills y ploran á sa mena si trovan robada la cova ahont los deixaren.

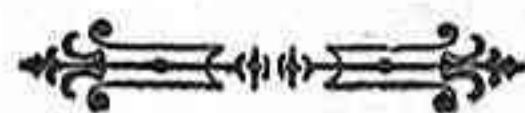
Y quan l' home no més s' apesara per lo que sos cegos instints contraria, ¡que poch hi va d' un home á un tigre!

Deixaunos, donchs, mostrar una volta sisquera, que som capassos de dol, y que si traciém en general d' excitar lo riure, no es porque siam corsecats, sino porque no sempre escau á la fortaleza varonil anarse planyent dels homes, y fer escándol d' afectes que, per ser de naturalesa molt alta, deuen anar rodejats de respectuosos miraments.

¡Ridiculesas humanas, menudas mesquindats, gelo siás vanas y petitesas d' esperit, passau que no us veig ni us sento!

Tinch la bona sort d' aposentar per un moment la tristesa en l' ànima mia! deixeume sol ab ella y no turbeu la ditxa de trovarme ab tan excelsa companya!

R. R

MONAS

TAL dia com dissapte vinent es 'l dia que corren més *monas* pe 'l carré.

¡Com voleu, donchs, que aném bé si cad' any passa lo mateix!

No es vergonyós per la segona capital d' Espanya veure cada dissapte y cada diumenge de Pasqua aquet espectacle tan *mono*, ensopegant á cada pas ab *monas* que fins s' han de treginar á pes de brassos de tan gros-as que son?

¡Mireu que té molts... d' alló que posan á las *monas* y es molt poch edificant l' armar aqueixos *pasteles* pe 'ls aparadors fabricats per *monas* qu' ab prou feynas s' aguantan!

¡N' hi ha per fershi á mossegadas!..

A mi m' altera tant y 'm sulfura en grau tan superlatiu lo veure fins criaturas á centenars totas ben *monas* y 'ls seus pares y padrins cayentelshi la baba al véurelas treginant altrás *monas*, que si no perque á mi no m' hi va, ni m' hi vé directament, y 'm dirían que 'm fico allá 'hont no 'm demanan, las arrencaria de las sévas mans y faría un escarment fent desapareixe *monas* y més *monas* y no 'n quedaria ni una.

¡Que 'n fa de mal á una criatura 'l sentirse á dir á tot arreu:—¡Ay que *mona*! quan la tregina al demunt.

Es lo colmo de la perversió de la ignocencia, ja que, de petits, nens y nenas, gosan tenint la *mona*, y com més grossa la tenen, més hi disfrutan.

¡O tempora o mores!

¡Ni en temps dels moros (vol dir) s' *enmonava* la canalla com en nostres temps!

Y ha arribat á tal extrém l' *enmonarse*, que fins lo *bello sexo* n' está farsit de *monas*.

O sinó, fixéuse que de hoyas se 'n veuhen cada día á dotzenas de ben *monas* y ben *remonas* tot l' any.

Y que molts las agafan ab verdadera passió.

Perque com més *monas* més engrescan.

Y que la nostra terra en te nomenada d' havernhi més qu' enloch.

¡Com voleu donchs qu' aném bé en aquet país de *monas*!!

PEPET DEL CARRIL.

IMPOSSIBLES

Per un poeta: escriurer una oda sobre un full de paper... ridicol.

Per un fumador: fumar ab una pipa... de alcohol.

Per un conquistador: robar un *chor*... d' iglesia.

Pe un jugador: jugar á billar ab bolas... de sagí.

Per un jardiner: podar un arbre... genealógich.

FRANCISCO GRAU

ESPUÑA

Jo voldria que 'm volguesses
y volguera en tu més fe;
mes aquell que tant te vol
ja no pot voler res més.

ISIDRO VENDRELL.

D' un Dietari amorós

Dia 4 de Mars

¡Quina modista
qu' he seguit pel carrer més modernista!
Potser tindrà uns setze anys: alta, primeta,
rossa y gentil. Se diu Carmeta.

Dia 5

Estich xiflat de veras:
al devant del taller, quinas esperas
per pogué enrahonarhi una mitja hora!
Mes es maca: s' ho val. Constancia y fora.

Dia 7

Comprench que 'm va estimant: m' ho diu sa cara,
Demá, si m' es més clara,
podré ja comensá á posarla en llista
com á nova conquista.

Dia 8

Ha caigut ¡M' ha estat ben franca,
y he apretat més sa ma, sa ma ben blanca:
demá proposaré... ¡Qui sab, per' xo, ab tal pessa,
si hi vaig massa depressa!

Dia 10

Avuy no la he compresa,
ó s' ha burlat de mi ab sa gran destrésa.
¡Será el símbol complert de l' ignorancia
que com mussol s' esquivá?
Mes... no hi fa res. M' anima la constancia,
y ab aquesta, ja ho creeh, si l' hora arriba!

Dia 11

No es pas que sigui esquerpa: es ignoscenta.
Potser soch el primer que s' hi presenta
fingintli amor, y encar. pobreta, bada:
ni una indirecta entent, ni res l' enfada.

Dia 12

Avuy m' ha entés... y s' ha tornat vermella,
y ha fugit butzinant com una abella.

Dia 13

¡Manoy si he adelantat! Ja la veig meva
si no perdo la reva.
Si demá continúa tant... despresa,
ja prenh, demá, la plassa per sorpresa.

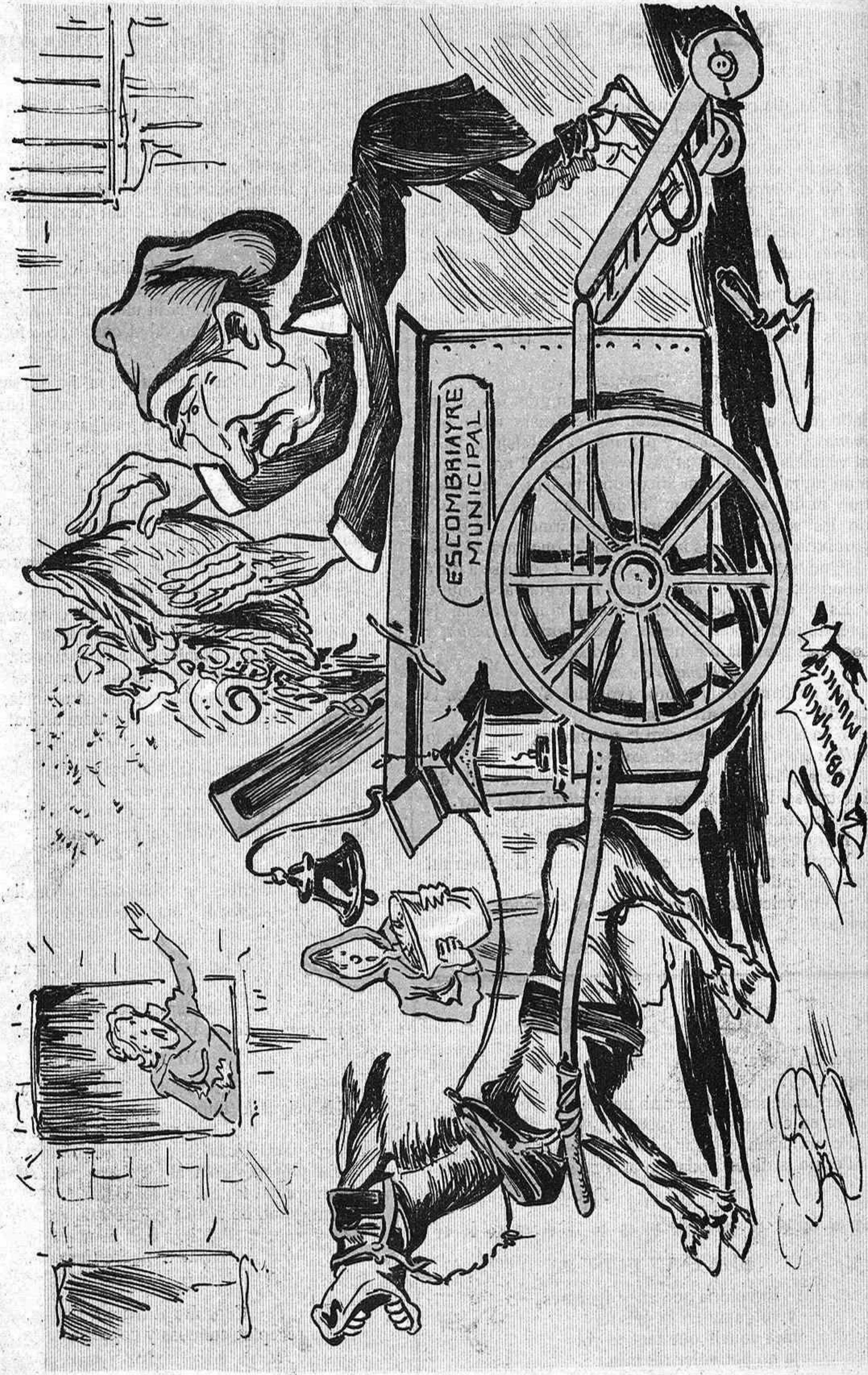
Dia 14

¡Avuy, per fi, el gran dial
Ha caigut al impuls de ma ironía,
y oferintsem entera
hem passat, junts, un' hora de primera.
¡Quin goig més gran al pit tinguentla estreta,
s' han ajuntat las ánimas ab vida
y hem gosat, de nostra essencia unida,
la ditxa mes completa.
Demá... ¡pobre Carmeta!

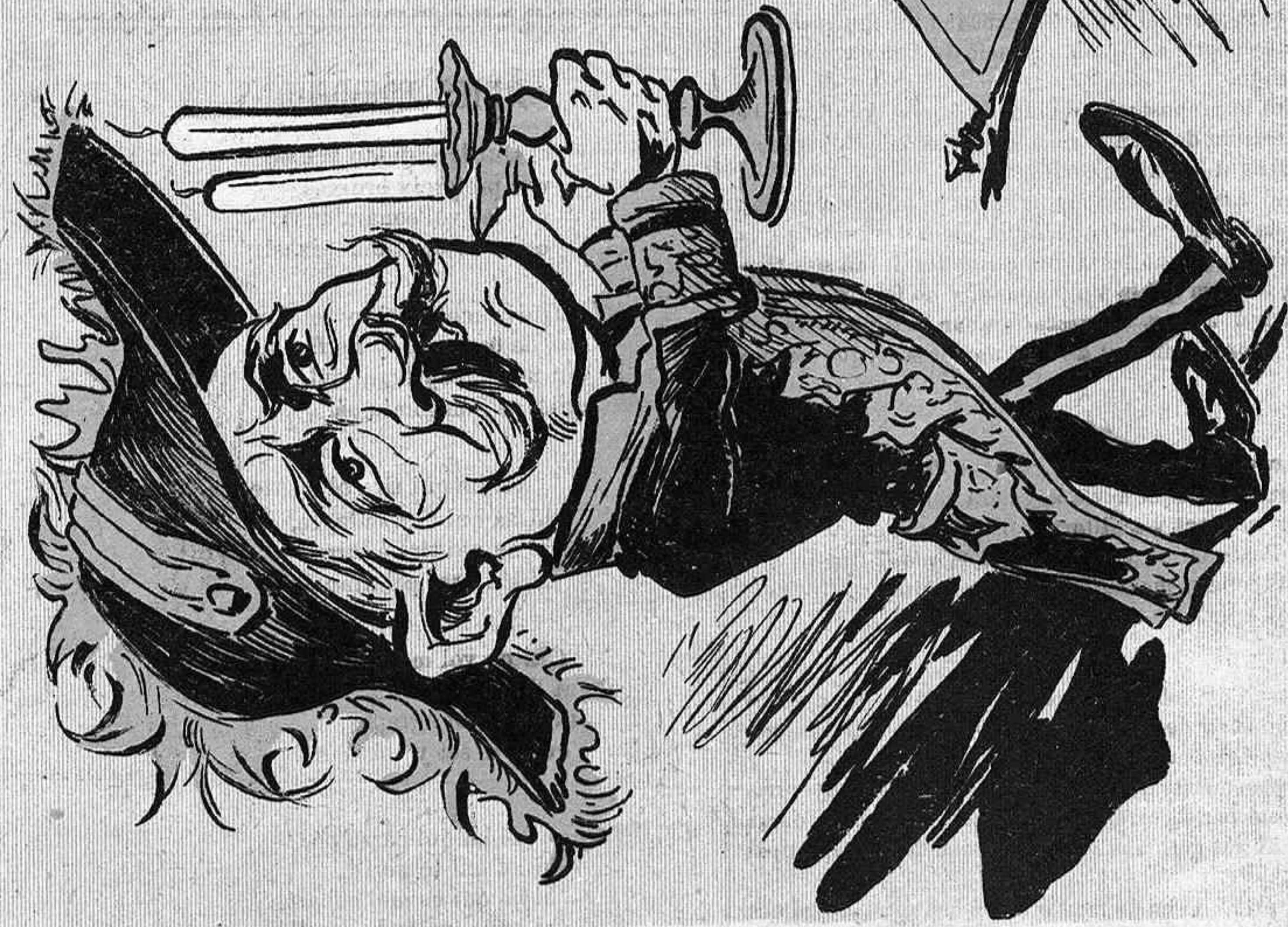
Dia 15

Consulto al Doctor Gayba.
M' ha receptat cubebas y copayba.

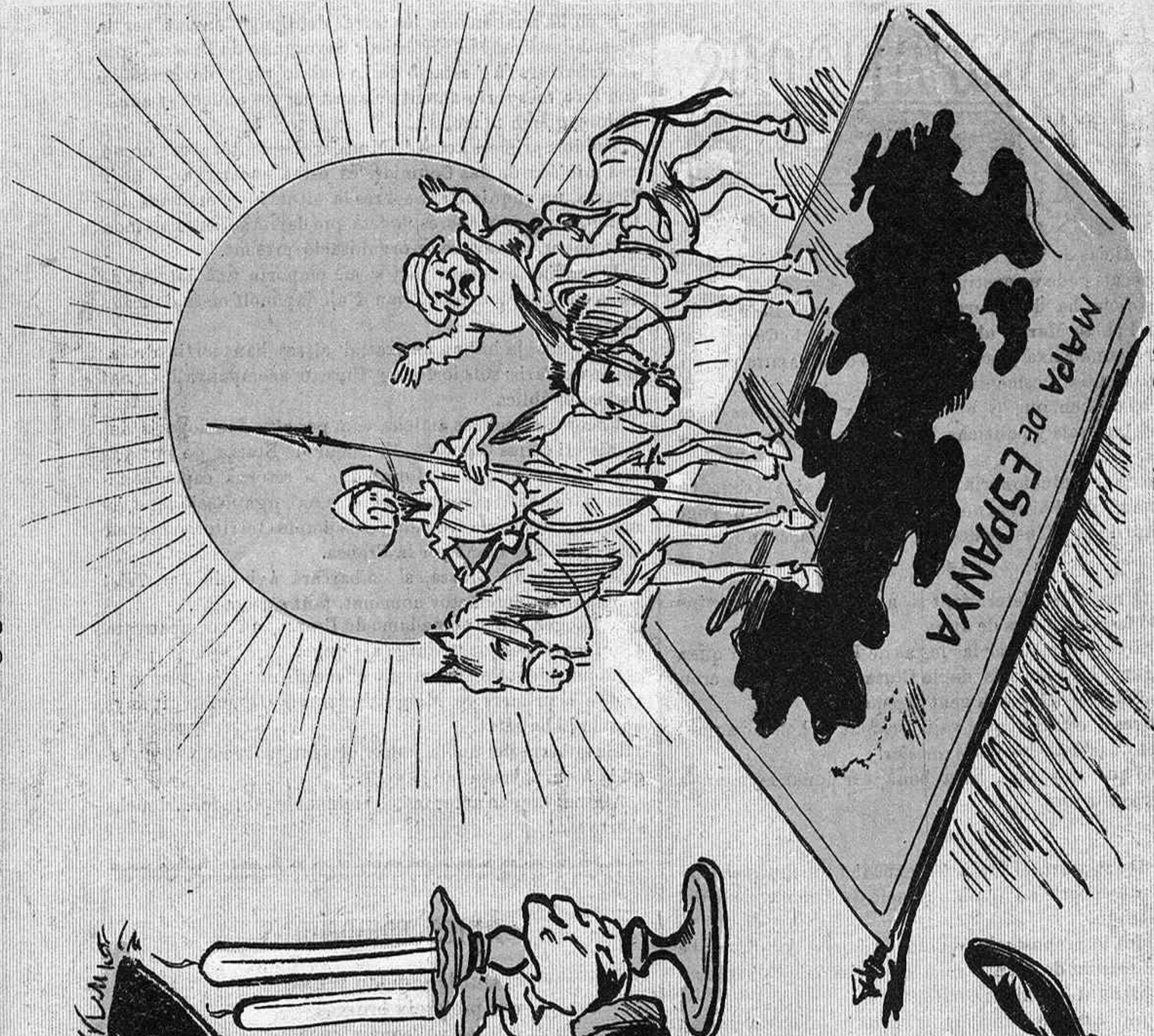
Per la copia
M. AUDAL

Las trompetas de la Fama
desd' avuy pregouarán
que per las escombrías
en Biel Lluch es un gegant.

Pel monument, dugas atxas
en Vilaverda ha portat
ab el fi de que la Verge
li conservi el sitial.

El gran Quixot de la Manxa
no 's decideix a venir
perque troba qu'aqueix mapa
ab els ciutats el ha embestit.

Las noticias de San Petesburg, son de seguits atentat^s contraris als poders constitutis.

La policia, ha descobert dessota del pont Blau, al de vant del palau Maria, ahont s'hi reuneix lo Concil dels ministres, una caixa plena de bombas de dinamita per volar, sens duptes, l'esmentat palau.

També diuhen, que 'ls embaixadors y personatjes diplo matichs, generals y politichs, han rebut esquelas amenas sadoras.

L'onada revolucionaria va avansant.. si la esquadra, anomenada del Báltich, no pot pas batre la de 'n Togo pels mars de la Xina, la desfeta de la Russia, es imminent.

✱

Encara no s'ha determinat si 'n tindrem ó no en tin drém de festas pel mes de Juny

L'arcalde, vol allargar las festas de Barcelona, per quan s'inaugurin las reformas de la Ciutat, cosa que 'll creu molt mes aprop del que la gent 's pensa.

No te res d'estrany que vaji escamat tothom en aquest assumpto... ¡s'han dat tants camelos!

Y aixó que fora ara l'hora bona, per donar feynas á la classe treballadora.

✱

S'ha donat part al jutjat del expedient mogut pels em bolichs descoberts á l'administració de beneficencia del decé districte.

Aceptant la proposta del regidor en Borrell y Sol, també s'ha dat trasllat de la sumaria á la comissió de Governació porque prengui las midas corresponents.

Com qu'ara no 's tatxan 'ls cárrechs, ni s'anomenan personas de las que 's van quedar 'ls bonos destinats pe 'ls pobres, sembla que no hi haurán cessantias... tan sols tras lados, per fer com qui fa alguna cosa, y no fer res.

Deu venir d'amunt 'l chanchullo quan hi tiran terra per sobre y s'accontentan fent alló del darrer mico, que sempre s'ofega.

✱

S'está treballant fermament, porque 's torni plassa l tros de terras ahont hi havia la galera vella, que s'acava d'enrunar airejant y amillorant 'ls carrers de San Pau, Espalter, Beato Oriol, y de 'n Robador, que 's trovan ben mancats de condicions higiénicas y de sanitat.

¡A la bon hora!

✱

Nombresa Comissió dels coros de 'n Clavé, va corrent per Barcelona desde dilluns, captant al só de músicas, per las victimas dels derrumbaments de Madrid.

Aquets benemérits fills del treball, no 'n son may sorts ni mandrosos per socorrer 'ls necessitats y exercir obras de caritat ab sos germans mal que 'n sian de terras llunya nas.

Per ells, no n'hi ha de fronteras, ni coneixen reyalmes per anar á ferhi bé.

✱

S'en ha anat envers las terras del Congo, enviat per la República Francesa, Monsieur Savorgnan de Brazza, quin al embarcarse á l'estació de Lyó ab lo rápit de Marsella, fou fort, mes seriosament aclamat per sos amichs y admi radors, que 'n te molts.

Un dels primers actes de Monsier Clementél al ser nome nat ministre de las Colonias, es estat encarregar á ne 'n Brazza, un enquiriment sobres la situació económica del Congo Francés y sobres 'ls fets que darrerament han mos trat imperfeccions de sa organisació present.

L'enviat extraordinari s'en emporta una dotzena de bons col·laboradors que l'han d'ajudar molt en sa delicada tasca.

Quisquns, ja hi han marxat; d'altres han sortit dreta ment de Paris; sols lo doctor Cureau acompanya l'enviat de la República.

Encoratjat per sos amichs, com per alts funcionaris del ministeri de las Colonias, Monsieur de Brazza no pot pas dissimular l'alegre xardor ab que 'n retorna cap á las ter ras africanas, per dotarlas d'una organisació que 'ls manca y vol ne sia feconda pe 'ls amples territoris qu'ell mateix ha descobert per la Fransa.

Monsieur de Brazza, s'embarcará á bordo del Tibet acompanyat del doctor nomenat, tant solzament.

A Tanger, trovará madame de Brazza, qu'acompanyará á son marit per tot 'l viatge al Congo.

Lo president de la comissió d'enquiriment, 's creu arri var pe 'ls primers de Maig á Brazzaville, que fa vuit anys que no hi ha estat.

Els governs del poble, jamay olvidan la recompensa de guda á quins treballan per ells.

Alguns, creyan arreconat l'eminent explorador... donchs s'erravan!

Ayres comprimits

Qui li agradan vellas,
qui prefereix bruixas,
qui las vol sonámbulas,
qui... compra maduixas!

—

Qui 's molt serio y tot formal,
qui de broma may ne fá,
qui no fa may l'animal,
qui... te fam somia pá.

—

Hi ha qui tira al frente,
hi ha qui tira enlayre,
hi ha qui tira á terra,
hi ha... res pel drapayre?

—

Qui no vol may patinar,
qui 'l sport voldria treure,
qui no li pot agradar,
y qui... te set y vol beure!

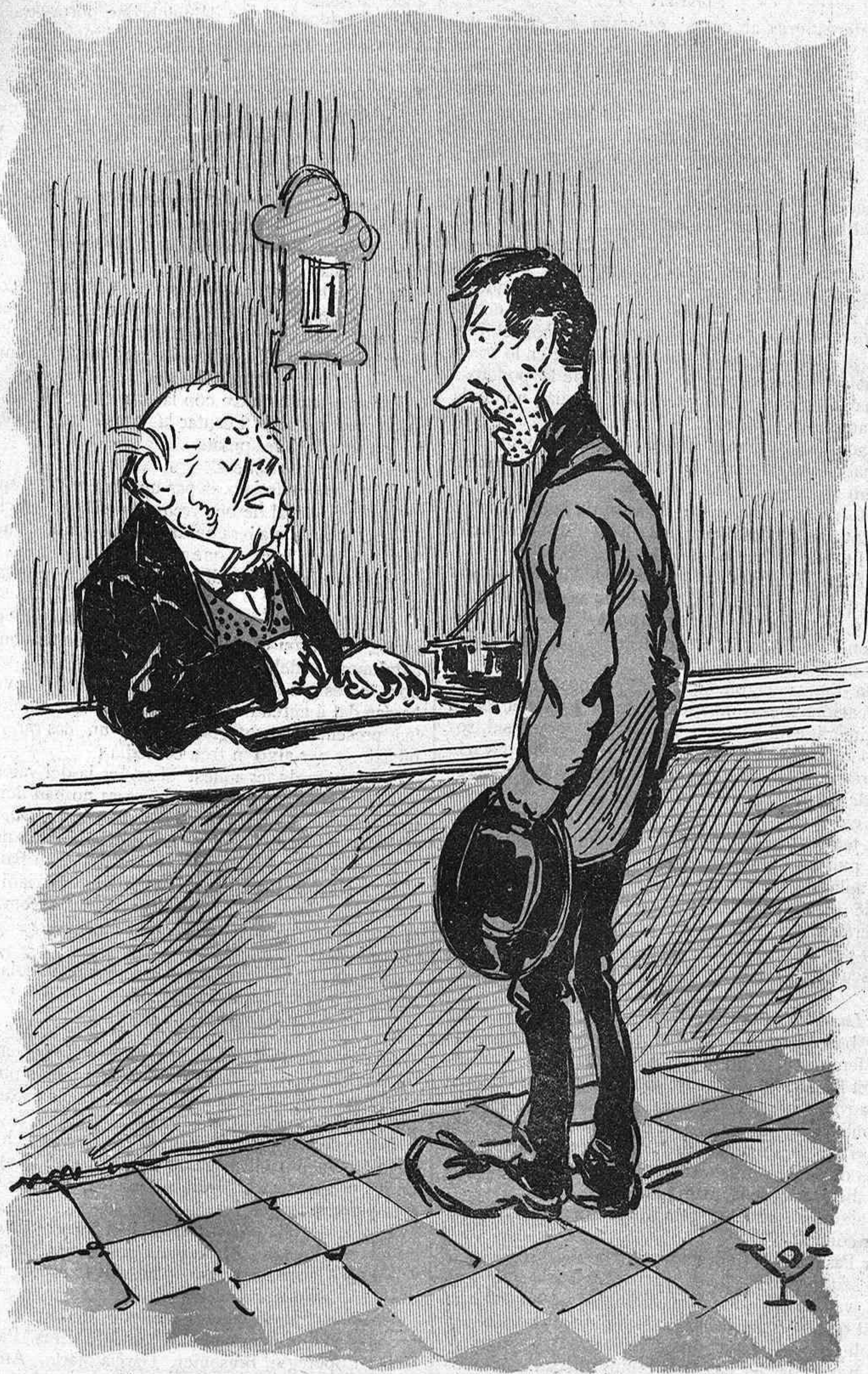
—

Hi ha qui passa pó,
hi ha qui te perill,
hi ha qui es mol cobart,
hi han , pells de conill?

ALIV CHIRNE

LA TOMASA

Bona recomanació

—¿Y quins mérits pot alegar per entrar á casa meua?
—Que hi estat al presiri de Tarragona y de Ceuta,
y tant á una banda com á l' altra han quedat molt
contents de mi.

TEATROS

ROMEA

L'interés gran ab que s'esperava l'estreno del drama *Sol, solet...* d'en Guimerá, estrenat dilluns passat, era motivat per las veus que corrian de que la tal obra era confeccionada ab lo deliberat intent de donar á conèixer al jove primer actor senyor Codina apadrinat (diuhen) per l'eminent dramaturg.

Y á fe que de bonas á primeras s'entreveu qu'era veritat lo que deyan.

L'acció del drama *Sol, solet...* peca de falta de verossimilitut, traspasa 'ls limits de la vida real, y aixó fá que 'ls personatjes *Hipòlit* y *Munda* resultin falsos per lo exagerats, puig si aquell es una excepció monstruosa de fills dolents fins á la perversió, aquesta es una raresa dintre de las donas sense cor, ni entranyas, fits sos ulls á una voluptuositat inconcebible, que la fá adúltera fins devant de son fillet en lo bressol malalt. Un y altre tipo son fills de la poderosa imaginació sense trabas del poeta genial, no de la del dramaturch eminent.

D'aquí la repugnancia que inspiran abdós sers criminals, perque lluny de convencer, desilusionan, inspiran un odi rebuscat.

La *Gayetana* es la mare de sempre, la bona mare estimant fins á lo sublim al mal fill qu' es sa desgracia, la fatalitat de la llar.

En *Bernabé*, símbol del germá model; lo *Sr. Querol* home que se la passa bé, viciós per no aburrirse en un recó de poble; en Tomás, tipo del *gorrero de poble* y en *Pau Trits* fent ambo ab en Tomás per son caracter després y frívol.

Y en *Fon*, protagonista, qu' es per nosaltres una de las creacions mes simpáticas y encertadas del teatro de Guimerá, es l'anatema del *bort*, del home sol, solet, abandonat del mon que 'n diuhen civilisat, sense tenir res mes que lo desitj may satisfet y sempre creient de fer mes bé, com més mal li fan...

L'execució, de las mes ajustadas qu' hem vist en aquet teatro, distingintsi 'ls Srs. Rojas, Codina y Barbosa, puig es obra de tres galans.

D'aplausos no 'n vulguin més. Lo final del primer acte té una escena superba, de factura propia, sello guimeraniá. Lo final del tercer, es de verdader geni, per lo tant la ovació que 's feu á en Guimerá siguié ben merescuda.

NOVETATS

La *Luz Bell* (Conchita Sanchez) es una artista que canta, balla, declama y fa de tot, fins remourer las iras de la fera popular, qu' udolant demana carn... carnassa com las feras engabiadas; sols qu' aquestas rossegan la rossa morta y sagnanta, sens engany; y l'altre, s'aconhorta ab un *relleno* de cotó fluix, que 's creu pantorrillas de dona, ab uns mohiments lascius, lúbrichs dels farbalans de sou vestit y ab quatre guinyos de malicia, mes sens art ni res.

Si aixó fos l'art... aniriam á son enterro.

¡Fa condoll!

Per Pasqua ja 'l tindrém aquí, 'l genial Frégoli.

Lo seu magatzem de carotas... las trassas de tota mena, van ab ell, que porta l'alegría arrendada y no es just que si estancan las cerillas ó be 'l tabaco, en Frégoli no pugui tenir el monopoli del bon humor y de la trassa, per fer passar el temps distret y agradament.

Aquest va com un llamp, passa depressa, y s'ha d'aprofitar quan passa; que no passa pas tant sovint per anarl' á veurer; ademés de lo repertori en ell usual y que li ha donat lo titul de celebritat, porta atraccions noves, que son fillas d'ell, y no duptém qu'entusiasmarán.

CATALUNYA (ELDORADO)

Voldriam tenir 'l dó d'obiquitat, per seguir á la Mariani per tot allá 'hont vaji á representar, y uns brassos de 6.000 kilòmetros de llargada, per poguer aplaudirla.

L'esquifit nombre de representacions de qu' hem gosat, 'ns ha fet l'efecte mateix de la figuereta que fan 'ls homes del pelut per las ramblas en diada de Carnestoltas.

Ara se 'n ha anat; sembla qu' ens manca quelcom d'art que 's necessita també per viurer á gust... d'aquella mena d'art qu' ens feu gaudir la Mariani, fi, destre, delicat com ella, subtil, llauger com lo somni d'una nit d'istiu... d'aquellas de 'n Shakespeare.

Parlar..., detallar altre cop las obras qu' ha donat ab sa companyia, seria 'l cantar la cansó del enfadós y no 'ns agrada 'l ser pesats.

Procurarém sintetisar.

I tre anabattisti no es pas un obra nova: 'l qu' es, un argucia teatral de ben trempats efectes graciosos, de ben trovada manera de dir, 'l que sembla que no 's pot dir y de jugar 'l que no 's pot jugar sens ofendre las orelles de l'auditori... mes fentlo trencar de riurer.

La *crissi* d'en March Praga, pertoca á 'l genre seriós, sent prou d'alabar el bon gust de fer conèixer aytal mostra del teatro italiá contemporani. Aquest obra, no es pas l'apologia de l'adulteri, com ens havian dat á entendre; no ho es, perque 'l autor ja 'ns presenta 'l protagonista com un cas raro, fenomenal... y per aixó 'n treu comedia.

La manera de fer aquest obra, es la del valer dels artistes que ja anyorém, quan encara no han deixat la nostra terra... Després *Il piccolo Lord... Rabagds*, la sátira de 'n Sardou contraria de 'n Gambetta. que no 's va entendre, á la vetlla del benefici de 'n Paladini.

Després... 'l benefici de na Teresa Mariani, ab l'inevitable *Dama de las camelias* l'esclat romántich de 'n Dumas que s'ha de fer per forsa, *que el público necio paga* etc, etc...

Després, l'*Addio* no pas per sempre, tan sols fins á reveurer y com més aviat mellor.

* *

Dissapte tindrà lloch la inauguració de la temporada de Primavera ab nova Empresa la que 's proposa explotar un determinat nombre de óperas espanyolas que son de sa propietat.

Comensará ab *Los quintos de Hoffmann* celebrada obra de Offembach y que actualment está fent furor en los principals teatros de Alemanya, Fransa, Italia é Inglaterra.

Pera la deguda presentació s'han encarregat quatre decoracions als notables escenógrafos Srs. Urgellés y Moragas Alarma, haventse construit exprofés tot lo vestuari, mobles, calsat y atrés.

Lo personal ab que 's conta es de lo més granat possible ja que 'n forman part las tiples Sras. Palermi, Corti, Lopeteghi, Bresonier, García Marín, Amato y Correa; los tenors Srs. Iribarne, Franco y Mach; barí-

tonos Srs. Puiggener, Pascual y Segura; baixos Giralt, Casas y Leoni y per mestre de coros lo conegut baríton Sr. Carbonell.

Com á directors hi figuran; de la escena lo Sr. Gual y de la orquesta lo Sr. Baratta, habentse contractat ademés pera de terminat número de obras al Sr. Ribera.

Ab tants valiosos elements y la importancia de las obras que 's posarán en escena es de creurer que la tentativa de la nova Empresa, será de grans resultats.

TIVOLI

La temporada de Primavera donará principi ab l'estreno eu nostra ciutat de *La mulata*, sarsuela cómica en 3 actes, lletra dels Srs. Abati y Paso, ab música del mestre Valverde (fill) y que darrerament ha tingut un grandióis éxit en lo teatro Eslava de Madrid.

TIVOLI—CONCERTS EUTERPE

Pera dillúns próxim dia 24 del corrent, la llorejada Societat coral Euterpe, anuncia la inauguració de la temporada de concerts del any 1905 que ab son nou director, lo reputat mestre D. R. Goberna se proposan que sigui de verdadera gloria, per lo que tenen en estudi noves composicions de reputats mestres.

En lo concert d'inauguració s'estrenará *Foch patri*, composició dedicada al pendó de la Societat y que será cantada per totas las seccions de la Societat.

En lo resto del programa hi figuran notables pessas de reputats mestres, no faltanthi com es de suposar, el nom de n. Clavé.

UN COMICH RETIRAT.

Sanxo Panxa á Barcelona

¡Cinch minuts Governadó!!

—No 'm domaneu? ¡Ja só aquí!
—Só 'l mateix! Roig, petitó,
panxut y ex-governadó
d'aquella «Ínsula» d'allí.

Lo cabell rapat ne duch
y la barba estafalaria
que duya á la «Barataria».

Tant sols m'he olvidat del ruch
Peró 'm digné un amich meu,
(per cert molt bella persona)

—No os deu pena: A Barcelona
de «ruchs» prou que 'n trovaréu.

Só l'«auténtich»: vull dir clar
puig la claretat m'encanta,
qu'encara guardo la manta
ab que 'm van mantalejar.

Encar ma grotesca panxa
dú per troféus esbardinchs,
guanyats corrent pe 'ls barranchs
que torra 'l sol de la «Manxa».

Escuder de «Don Quixot»

á qui avuy tant festejeu,
viu so encar, més, viva Déu!
no sé si estich viu del tot

Aquells camps sechs, amples,
interminables y ardents, (llarchs,
son testimonis vivents
d'aquells jorns pera mi amarchs.

Miréu ma jupa; 'ls calsons
amples, miréu si aixó indica
que só 'l pare de «Sanxica»

y per cert que dos petóns

m'ha fet ab cara tristonera
dihentme: «Oh, Sanxo, oh! mon pare
«dels dos petóns que os faig are
l'un torneuló á Barcelona»

Digueulos ab llengua rica
com la cortesia mana
que á la terra catalana
fá un dols petó la «Sanxica».

Mes aném al grà, y diguéu
que haig de fer jo? —Governarnos
y si es possible guiarnos
en tot lo que vos sabéu.

—Barcelonins; penso jó
que no faré rés notable,

mes en fi, fassa 'l diable
lo que no 'l «governadó».

Rés de «premis»: rés de «gloria»
la «mentida», una vegada
pot sortir mitx perdonada,
més may guanyar la «victoria»

Aixó ho sostinch, y m'hi engan-
puig 's condol má persona (xo
de que en la Gran Barcelona
no hajan «premiat» cap «Sanxo».

—Es que 'ls «poetas» apuros
passan per versificá,
ó una cosa es predicá
y un altre doná «vint duros»

Pero en fi, val més que gens
á fantasmas y á embolichs
no prenguéu per enemiehs
lo qu'és sols remat de bens.

Aixó ha sigut una bala
disparada á «Sanxo Panxa»
M'ho digueren já á la «Manxa»
será una gran «Martingala».

Sort que m'ho prenc á tívola,
y porto bon pá y bon ví
y brotets de romaní
de la «Manxa», y farigola.

—Fou un gran home! —Me confón
la vostre benevolencia!..

Só 'l «Sanxo» de menos ciencia
de tots los Sanxos del mon.

—Hi há una que os demana...

—Que entri — Que os passa? diguéu:

—Que 'l meu marit no es tot meu.

—Espliqueuse: —Catalana.

Nasquí y ab termes, senzills
dich que 'l meu marit Senyor
canbia molt mes d'amor
que de cunillá 'ls cunills.

Jo vaig aná ab un cosí
á sopá en cert Restaurant
y 'l gran pillo, mentrestant,
¡Jo 't refloch! me la fregí!

—Y vos també li fregiau!!

—Y justicia 'm demaneu?

Lo que ab el «cosí» vos feu
també ab un altre ho fariáu?

—Qu'haig de fer, donchs? —

La ponsonya
treure de dins vostre cos!

—Y per obtenir repós?

—Comprá un xiquet de vergonya.

Anéuseu, y si á la galta
vostra lo «crim» sempre acut;
no culpéu al trist «Cornut»
deu la culpa á vostra falta,

Y os dich devant los presents,
que obrant ab «benevolencia»
vull tan sols que la conciencia
se os menji 'ls remordiments

Qui més hi há? qui més espera?

—exclamá Sanxo, nerviós.

—Dos tabernés — Tan sols dos?

—En Tóful y en Pep Riera.

—Que passín! — Que hi há minyons?

—Mal govern! Molta miseria!

molta fam; molta trajeria,
pagos y contribucions.

Nostras penas son internas:
se beu molt poch; no ho creuríau:

—Potser vosaltres voldríau
més borratxos que tabernas

Y ademés, crech que á n'el vi
donau tal fisonomia

que ja ni 'l conixeria
la «mare» que 'l va parí.

Mes, prou n'hi há! Adeu, comers:
adeu, terra catalana!

adeu, ta ciutat galana

«genial» dins de l'Univers:

Mon cor os deixa, y sonriu
pensant que haventhi tan «Ranxo»
no hagin premiat cap «Sanxo»
«aquells» del «Concurs Festiu».

Pero penso: — «Pochs apuros
costa lo reflexionar
qu'una cosa es «predicar»
y un altra donar «vint duros».

MARCELINO SANTIGOSA

Una brometa

Volguent fer una brometa
l'aprenent del Sr. Pere

logra sols perdre las pomas
á dins de la claveguera.